

A-besvarelse privatrett 2 våren 2025

DEL I

En ettermiddag i juni måned sidder A på terrassen sin og drikker en kald øl, mens hun nyter utsikten over Mjøsa. Solen skinner og A er glad for at det endelig er blitt sommer, men en flok aggressive veps er ved å ødelegge det gode humøret hennes. Hun ville ønske det var en enkel måte å bli kvitt vepsene.

A har alltid vært litt av en Peter Smart, så hun går på verkstedet for å få noen idéer. Plutselig får hun det, hun selv synes er et ganske genialt innfall. Hun vil montere roterende barberblader på en gammel håndstøvsuger, slik at hun kan suge inn vepsene og partere dem raskt. Hun synes selv det er veldig lurt å kombinere disse tingene. På denne måten slipper hun å jage vepsene med en fluesmekker og risikerer ikke at de blir sinte og angriper tilbake. Etter å ha bygget en prototype og testet den på de lokale vepsene blir A overbevist om, at dette er en oppfinnelse som det går an å tjene lidt penger på. Hun er ambisiøs og tenker det er lurt å satse stort på kommersiell utnyttelse av oppfinnelsen.

Maskinen er egentlig ganske simpel, men A har likevel lagt til et par ulike funksjoner. Samtidig er det viktig at brukeren klarer litt vedlikehold på egen hånd. Derfor skriver A en bruksveileder som grundig forklarer alt hva man trenger å vite. Samlet sett blir det til rundt ni sider tekst med ganske detaljerte anvisninger og masse gode råd. Den 12. juni viser A bruksveilederen til kompisen sin B, for å få noen tips til hvordan den kan forbedres. B kommenterer at det kanskje hadde vært lurt med illustrasjoner, men A synes det høres brysomt ut. A forteller ikke B at hun påtenker å søke patent på oppfinnelsen.

Rett etter samtalen med A beslutter B seg likevel for å lage noen illustrasjoner som skal gjøre det enklere for brukeren å skjønne bruksveilederen. Han kunne tenke seg at de var litt flottere enn rent tekniske tegninger, men har ikke mye inspirasjon selv. Han prøver å gi teksten fra veiledningen til en språkmodell, og instruerer den i å skape noen illustrasjoner. De ligner dårlig og er ikke noe fine å se på, så B tar et par runder med mere detaljerte instruksjoner. Det blir bedre, men B er ikke tilfreds. Han synes dog at modellen har valgt noen fine farger og vinkler, og lar seg inspirere av disse til å tegne selv i hånden. Han endrer også lidt i den kopi av teksten han fikk av A, slik at teksten viser til tegningene. Tegningene er ganske grundige og viser mange små, tekniske detaljer ved oppfinnelsen.

Mens han tegner kommer B sin datter, som har nabobarnet på besøk, bort og spør hva han holder på med. Han forklarer hvordan maskinen virker. Begge barn synes det er strengt å drepe vepsene bare fordi de maser, og går opprørte ut hagen for å leke videre. B ville vise tegningene til A med tanke på kanskje å få del i inntekten fra salget, men glemmer det da han plutselig må lage middag.

I mellomtiden går A videre til neste steg for å tjene penger på oppfinnelsen. Hun leverer søknad om patentbeskyttelse til Patentstyret 14. juni. Hun får svar fra Patentstyret tre dager senere.

Tidlig i juli setter A gang i produksjonen av oppfinnelsen. Det viser seg å være stor etterspørsel, og hun selger mange eksemplarer til folk i lokalområdet allerede i juli måned fra en liten butikk i hans garasje. Da B hører hvor mange som har kjøpt maskinen får han den tanke at de kanskje vil ha nytte av å lese hans versjon av bruksveilederen, der det inngår illustrasjoner. Han lager et oppslag i Facebook-gruppen for lokalområdet og tilbyr folk at de kan kjøpe en kopi av veilederen med tegninger hos ham. A ser oppslaget og kjøper et eksemplar. Hun synes egentlig tegningene

gjør bruksveilederen mye bedre og lettere å forstå. I eskene med produktet fjerner han derfor de gamle, som bare hadde tekst, med kopier av B sin versjon, som både har tekst og tegninger.

Hvilke immaterialrettslige spørsmål oppstår på bakgrunn av ovenstående faktum og hvordan bør de løses?

Skriv ditt svar her...

Del 1:

Spørsmål 1: Kan As maskin meddeles patent etter patentlovens bestemmelser?

Partene i tvisten er A på den ene siden og Patentstyret på den andre siden.

Oppgavens overordnede problemstilling er om As maskin kan meddeles patent.

Patentloven er utformet og harmonisert i samsvar med EUs direktiv for patent og europeiske regelverk for saksbehandling av patentsøknader. Dermed skal loven forstås i samsvar med EUs retningslinjer og avgjørelser knyttet til disse direktivene og reglene.

Oppgavens rettslige grunnlag er patentloven av 1967 nr. 9 (heretter patl.) § 2.

Det følger av patl. § 2 første ledd, at patent meddeles til "oppfinnelser" som er "nye" i forhold til hva som var kjent før "patentsøknadens innvielsesdag". Samtidig må det "skille seg vesentlig fra dette".

En videre alminnelig språklig forståelse av bestemmelsens ordlyd tilsier at det stilles et nyhetskrav til oppfinnelsen. Oppfinnelsen må "skille seg vesentlig" fra teknikkens stand, det stilles dermed et krav om oppfinneshøyde.

Spørsmålet blir om As maskin oppfyller nyhetskravet og oppfinneshøyde, jf. patl. § 2 første ledd.

Begrepet "oppfinnelse" er presisert nærmere i patl. § 1, som viser til at oppfinnelsen må kunne utnyttes industrielt, og avgrenses mot rene oppdagelser og tanker/teorier. Oppdagelse blir ytterligere forklart som "[...] en praktisk løsning av et teknisk problem." jf. Rt. 2008 s. 1555 (Biomar) avsnitt 29.

I NOU 1976:49, vises det til at kravet om oppfinneshøyde ikke bare må være ny, men en utvikling av teknikken slik at den nye oppfinnelsen ikke kan anses å være nærliggende det som allerede er kjent.

I den europeiske patentkonvensjonen (EPC) artikkel 56, vises at det er en "fagmann" på området som skal bedømme om det fremstår nærliggende i forhold til teknikkens stand. Denne "fagmannen" skal antas å være en "gjennomsnittspraktiker" som har alminnelig kunnskap på området, jf. Biomar-dommen avsnitt 36, jf. europeiske regelverk for saksbehandling.

Av faktum, vet vi at As baktanke med maskinen var å slippe å løpe etter vepsen, og risikere å bli angrepet tilbake. Etter å selv teste produktet, vet A at den fungerer. Det er altså på det rene at oppfinnelsen er en løsning på et problem.

I forhold til nyhetskravet, er faktum taust om eventuelt andre mothold. Men det må likevel vurderes om maskinen "skiller seg vesentlig" fra andre oppfinnelser.

Det er ikke for fjernet at noen andre skal kunne finne på samme oppfinnelse. Tatt i betraktning at det ikke er en for avansert eller kostbar oppfinnelse.

Commented [TF1]: Dette blir ikke helt riktig, da det ikke foreligger noen tvist mellom en patentsøker og Patentstyret. Her holder det å vise til lovens vilkåre for å oppnå patent, slik at en "partsangivelse" kan sløyfes.

Commented [TF2]: Dette er bra - studenten går rett på loven og vilkårene i den relevante lovbestemmelsen.

Commented [TF3]: Fint - utgangspunktet for lovtolkningen er en alminnelig forståelse av lovens ordlyd.

Commented [TF4]: Studenten viser veldig god rettskildebruk her, ved å vise til både relevante høyesterettspraksis, relevante deler av forarbeidene og relevante deler av EU-retten.

Commented [TF5]: God struktur i besvarelsen: Etter å ha redegjort for jussen, går studenten videre til selve subsumsjonen, altså bruk av jussen på faktum.

Commented [TF6]: Bra, det er alltid fint å starte vurderingen med det som fremstår som enkelt og klart, for deretter å bevege seg over i en drøftelse av det som er mer uklart. Studenten gjør ikke noe mer ut av drøftelsen her, noe det heller ikke er grunnlag for. Her ville det likevel vært en fordel om studenten brukte samme begrep som Høyesterett i Biomar-saken, altså at oppfinnelsen er "en praktisk løsning av et teknisk problem".

Commented [TF7]: Her hadde det vært en fordel med en kort forklaring av hva et "mothold" er for noe.

Det er samtidig klart at As oppfinnelse er satt sammen av en allerede oppfunnet håndholdt støvsuger og roterende barberblad. Disse komponentene hver for seg er allerede etablerte. Faktum viser også til at maskinen er "egentlig ganske simpel", dette trekker i retning av nyhetskravet ikke foreligger.

Commented [TF8]: Enig, her vises det til relevante momenter, og faktum brukes godt.

Likevel er ikke kombinasjonen av disse to, "kjent" fra før. Det vises imidlertid til at A har lagt til "et par unike funksjoner". Slik at samlet sett er det rimelig at maskinen oppfyller nyhetsvilkåret i patl. § 2.

Commented [TF9]: Denne drøftelsen er kanskje litt knapp. Faktum i saken gir ikke så mye her, så det er vanskelig å vite om kombinasjonen er kjent fra før. I tillegg ser det ut som studenten har lest feil - faktum i oppgaven skriver ikke om et par "unike" funksjoner, men et par "ulike" funksjoner. En mer treffende delkonklusjon her ville antakelig vært at det fremstår som usikkert om nyhetskravet er oppfylt, på bakgrunn av at dette er en "simpel" maskin som bruker velkjente bestanddeler fra et svært utbredt produkt.

As maskin oppfyller nyhetskravet og oppfinneshøyden, jf. patl. § 2 første ledd.

Spørsmålet videre blir om As maskin fortsatt kan patenteres, til tross for at A fortalte B om maskinen, jf. patl. § 2 annet ledd.

Commented [TF10]: Nyhetskravet må vurderes opp mot hva som var kjent før patentsøknaden, slik at det ikke blir helt riktig å dele opp drøftelsen her. Hvis løsningen anses "allment tilgjengelig" vil nyhetskravet ikke være oppfylt, slik at det blir feil å konkludere med at As maskin "oppfyller nyhetskravet" samtidig som den må anses som "allment tilgjengelig".

Videre i patl. § 2 annet ledd, vises det til at "kjent" anes som alt som er "blitt allmenn tilgjengelig". Dette betegnes "teknikkens stand", jf. Biomar-dommen avsnitt 30. Tidligere kunnskap på området vil under patentens behandlingstid betegnes som "mothold". Formidlingen kan forekomme "ved skrift, utnyttelse eller på annen måte".

Kravet om "allmenn tilgjengelig" er absolutt og globalt.

Commented [TF12]: Jeg skjønner hva studenten mener, men det hadde vært fint å gi en kort forklaring på hvordan situasjonen ville vært hvis bare B visste om oppfinnelsen. Her hadde studenten også fått ekstrapoeng hvis behovet for konfidensialitet hadde blitt drøftet - og vist til at A ikke hadde pålagt B noen konfidensialitet.

Det er på det rene at A viser produktet og brukerveiledningen til B før det en søknad registreres til patentstyret. En ting hadde vært om bare B visste det, men det kommer frem av faktum at han forteller det til sin datter og nabobarnet.

Selvom det virker som barna ikke la mer i det enn at det var "strengt å drepe vepsen", er dette barn noe kan snakke videre om. Ettersom maskinen ikke er for avansert, kan barna også skjønne hvordan maskinen fungerer. Det er rimelig å anta at nabobarnet forteller det videre til sine foreldre, og da kan oppfinnelsen spre seg i uvitende lengder.

Commented [TF13]: Nyhetskravet er ikke oppfylt når løsningen er "allment kjent." Vi kan heller ikke vite med sikkerhet at kravet til oppfinneshøyde er oppfylt, selv om det kan argumenteres for det. En mer treffende konklusjon hadde vært "Selv om kravet til oppfinneshøyde skulle vært oppfylt, kan As maskin ikke tildeles patent siden nyhetskravet ikke er oppfylt."

Da det ikke er vist hvor mange som har fått vite om As maskin må den anses som "allment tilgjengelig".

Selv om både nyhetskravet og oppfinneshøyden er oppfylt, kan ikke As maskin tildeles patent da den er "allment tilgjengelig" og patl. § 2 stiller kumulative vilkår.

As maskin kan ikke meddeles patent.

Commented [TF14]: Enig.

Spørsmål 2: Kan A benytte seg av Bs bruksanvisning uten tillatelse av B?

Partene i tvisten er A på den ene siden og B på den andre siden.

Commented [TF15]: Henvisningen til at patentloven § 2 oppstiller kumulative vilkår, altså at alle vilkårene må være oppfylt, burde stått innledningsvis i presentasjonen av lovbestemmelsen.

Den overordnede problemstillingen er om A kan benytte seg av Bs bruksanvisninger uten tillatelse.

Opgaven rettslige utgangspunkt er åndsverkloven (heretter åvl.) §§ 3 og 6, mens oppgavens rettslige grunnlag er åvl. § 2.

Commented [TF16]: Dette er heller ikke en "tvist", og setningen kan fint sløyfes.

Åndsverkloven er utformet i samsvar med EUs opphavsdirektiv (2001/29/EF). Dermed skal loven forstås i samsvar med EU-domstolens praksis knyttet til dette direktivet. Avgjørelser og praksis blir derfor sentrale rettskilder ved tolkning av loven.

Commented [TF17]: Her er det uklart hva studenten mener med å skille mellom "rettslig utgangspunkt" og "rettslig grunnlag".

Opphavsrettens innhold følger av åvl. § 3 første ledd. Bestemmelsen gir én "enerett til å råde" over et åndsverk, slik at han selv kan fremstille, selge eller gjøre det allment tilgjengelig.

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden gir en positiv og en negativ beføyelse. Den positive siden gir en opphaver rett til å råde over verket som nevnt i åvl. § 3 første ledd bokstav a og b. Samtidig kan én nekte andre å utnytte åndsverket.

Commented [TF18]: Fint - her tolker studenten lovens ordlyd utfra en alminnelig språklig forståelse.

For at en skal sikre seg rettighetene til et åndsverk, må det innfri vilkårene til et åndsverk.

Det følger av åvl. § 2 første ledd at "Den som skaper et åndsverk", får opphavsrett til verket. I paragrafens annet ledd presiseres åndsverk som "litterære eller kunstneriske verk", som må være uttrykt for "original og individuell åndsinnsetts".

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden viser til at det må være en fysisk person som fremstiller verket. "Originalt" viser til at ikke nødvendigvis stilles et krav om nyhet, men at det likevel må være skapt noe som viser en grad av individualitet og kreativitet. "Individuell åndsinnsetts" viser til at verket må uttrykke personlig preg.

Commented [TF19]: Som over.

Opphavsretten hindrer ikke at det skapes nye selvstendige verk ved å bruke allerede eksisterende verk. Denne type "bearbeidelser" hjemles i åvl. § 6. I vurderingen av om bearbeidelser bærer opphavsrettslig vern, skal vilkårene i åvl. § 2 fortsatt benyttes, jf. HR 2017-2165-A (Il Tempo Gigante).

Commented [TF20]: Veldig bra - rett på den aktuelle lovbestemmelsen, med henvisning til en veldig sentral høyesterettsdom.

Spørsmålet blir om B kan anses som skaper av bruksanvisningen med bilder, jf. åvl. § 2.

EU-domstolen har uttalt seg i C-145/10 (Painer), hvor de viser til at et åndsverk må vise "intellektuel frembringelse som ophavsmandens egen [...] (og) afspejler hans personlighed.", avsnitt 88.

Høyesterett har også uttalt seg i Il Tempo Gigante-dommen avsnitt 66 om verkshøyde. Her underbygges det at verket må være et uttrykk for "opphavsmannens originale åndsinnsetts" og et resultat av "individuell preget skapende innsats", innsatsen må samtidig frembringe noe som fremstår originalt.

Painer-dommen er illustrerende for vår sak. I saken var det spørsmål om et fotografisk bilde kunne vernes av opphavsretten. EU-domstolen viste til at det kun er "resultatet af menneskers arbejde, der beskyttes". Likevel kan verk som er oppstått av tekniske hjelpemidler vernes, om det viser "et resultat af en individuel skabelsesproces.", jf. avsnitt 121.

Commented [TF21]: Nok en gang viser studenten god juridisk metode, ved å vise til relevant rettspraksis og relevante deler av praksisen. Kort og "to the point".

Av faktum vet vi at B tegnet disse illustrasjonene selv for hånd. Imidlertid tok han seg friheten til å bruke en språkmodell for frembringelse av bilder først. Som prompt la han inn beskrivelsen som han fikk fra A. Siden han ikke var fornøyd med frembringelsen endret han prompten med noen egne detaljerte instruksjoner. Da B likevel ikke ble helt tilfredsstillt med resultatet, tok han inspirasjon fra det han likte med bildene; "noen fine farger og vinkler".

Det er på det rene at B ikke kun har benyttet seg av en individuell innsats ved frembringelsen av bildene. Likevel justerte han prompten med sine egne detaljerte instruksjoner. Dette trekker i retning av at B har utvist individuell åndsinnsetts.

Imidlertid startet han med beskrivelsen skrevet av A. Denne beskrivelsen er faktisk As skapende verk. For at B skal endre beskrivelsen tilstrekkelig for at det kan kunne beregnes som en bearbeidelse, er det rimelig at mye endres. Det er rimelig å anta at justeringene B gjorde med prompten ikke er tilstrekkelig endring av As verk. Dette trekker i retning av at B ikke har utvist tilstrekkelig individuell åndsinnsetts.

Commented [TF22]: Veldig bra - studenten går her i kjernen av det som må vurderes.

Samlet sett, med tanke på at de håndlagde illustrasjonene er hovedsaklig inspirert av en språkmodells produkt, og at promten B ga til spørkmodellen er for lite preget av individuell åndsinnset kan ikke B ses som skaper av verket.

Commented [TF23]: Opphavsrettslige vurderinger er ofte skjønnsmessige og helhetlige, så en slik samlet vurdering fra studenten viser selvstendighet og godt juridisk skjønn.

B kan ikke anses som skaper av bruksanvisningen med bilder, jf. åvl. § 2.

Da åvl. § 2 består av kumulative vilkår, er ikke Bs bruksanvisning med bilder vernet som et eget verk, og A kan benytte seg av bruksanvisningen i maskinen sin.

Commented [TF24]: Dette burde kommet i presentasjonen av § 2 innledningsvis.

A kan benytte seg av Bs bruksanvisning uten tillatelse.

Commented [TF25]: Studenten har ikke problematisert og konkludert på hvorvidt det foreligger krenkelser av opphavsrett også for Bs eksemplarframstilling av As verk, samt om det kan foreligge krenkelse fra A av rettighetene til Bs tegninger i bruksanvisningen. Dette trekker nok noe ned, selv om skillet mellom de ulike problemstillingene og elementene kan fremstå som vanskelig å få grep om i en stresset eksamenssituasjon.

Den videre drøftelsen av om bruksanvisningen viser originalitet og individuell åndsinnset vil være subsidiær.

Commented [TF26]: Denne setningen henger litt i løse luften - det fremstår som usikkert hva studenten sikter til her. Sikter studenten til As egen bruksanvisning? Studenten burde drøftet også hvorvidt As egen bruksanvisning er et åndsverk, og dette burde vært helt innledningsvis, før Bs bidrag ble drøftet.

DEL II

I et idyllisk boligfelt med store tomter og godt naboskap har det de senere år oppstått flere uenigheter mellom naboparene Mona og Erik på den ene siden, og Anne og Thomas på den andre.

Mona og Erik flyttet inn i sin enebolig sommeren 2018. Eiendommen deres er omringet av en lav mur, men grenser direkte mot Anne og Thomas' tomt, som har en stor hage og en terrasse mot grensen. Etter at Anne og Thomas kjøpte sitt hus høsten 2020, etablerte de en stor pergola på terrassen samt en hekk langs murgrensen.

Pergolaen har vist seg å være et irritasjonsmoment for Mona og Erik, da den skygger for ettermiddagssolen på deres uteplass. De har flere ganger anmodet Anne og Thomas om å endre konstruksjonen eller fjerne den, men uten hell.

Hekken har vokst betydelig og hindrer sikten fra Mona og Eriks eiendom. I tillegg spiller Anne og Thomas' sønn ofte fotball tett inntil hekken, og ballen havner ofte i Mona og Eriks hage, noe som har ført til uoverensstemmelser.

Videre har Mona i flere år brukt en sti på Anne og Thomas' tomt for å komme raskere til bussholdeplassen. Etter Anne og Thomas overtok eiendommen, satte de opp et skilt med "Privat eiendom – ingen adgang." Mona mener hun har opparbeidet seg rett til ferdsel gjennom tomten og ignorerer skiltet.

I tillegg har Anne og Thomas nylig anskaffet seg en hund som ofte er ute i hagen og bjeffer på forbipasserende, inkludert Mona og Erik. Særlig på kveldstid har Mona opplevd dette som en plage, da hun trenger ro for å sove.

Drøft og løs de rettslige problemstillinger oppgaven reiser.

Skriv ditt svar her...

Del 2:

Spørsmål 1: Må Anne og Thomas endre pergola eller fjerne den helt.

Jeg vet ikke helt hva en "pergola" er, men legger til grunn i videre drøftelse at det er et slags tilbygg med tak og vegger på terrassen.

Partene i tvisten er Mona og Erik (heretter "ME") på den ene siden og Anne og Thomas (heretter "AT") på den andre siden.

ME har anmodet gjentatte ganger om å endre konstruksjonen på pergolaen eller fjerne den helt, uten hell.

Oppgavens overordnede problemstilling er om pergolaen er til tilstrekkelig skade/ulempe at den må rekonstrueres eller fjernes helt.

Rettslig grunnlag er grannelova (heretter gl.) § 2.

Granneloven er deklarasjon. Da det ikke foreligger noe stiftelsesgrunnlag i den foreliggende sak, vil bakgrunnsretten videre benyttes i drøftelsen av problemene, jf. gl. § 1.

Det følger av gl. § 2 første ledd, at "ingen" må gjøre noe som "urimeleg eller uturvande" "er til" "skade eller ulempe" på "granneeieendommen".

Commented [TF27]: Fint at studenten presiserer dette innledningsvis, selv om studenten har helt rett i sin forståelse.

Commented [TF28]: Ja, her har vi en "tvist", altså en konfliktsituasjon.

Commented [TF29]: Fint at dette presiseres tydelig helt innledningsvis.

Commented [TF30]: Bra - studenten tar utgangspunkt i lovens ordlyd.

Commented [TF31]: En fordel med en kort forklaring av hva "deklarasjon" betyr, for å vise forståelse av jussen.

Commented [TF32]: Her også kan en forklaring være en fordel - hva menes med bakgrunnsretten her? Er ikke loven i seg selv en del av bakgrunnsretten?

Bestemmelsen stiller 5 kumulative vilkår.

Det er på det rene at ME og AT er naboer, slik at vilkåret om "granneeigedom" er innfridd.

"Er til" stiller et krav om årsakssammenheng mellom tiltaket og skaden. Det er klart at skyggen for sol kommer som følge av pergolaen, slik at dette vilkåret er også innfridd.

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden viser til at "ingen" tilsier enhver. "Skade" viser til at det må foreligge en fysisk skade på person eller ting, mens "ulempe" viser til at tiltaket må være negativt ovenfor naboen. "Urimelig" viser til tiltak som er mer til skade for nabo enn gagn for tiltakshaver, mens "uturvande" viser til tiltak som er unødvendig eller i sjikanehensikt.

Det er ikke fremmet en skade ved plasseringen av pergolaen, dette er et irritasjonsmoment. Imidlertid gir pergolaen skygge for solen som gjør det til en ulempe for AT.

Spørsmålet videre er om ulempen som pergolaen gir er "urimelig eller uturvande", jf. gl. § 2 første ledd.

Videre i gl. § 2 annet ledd, viser bestemmelsen at i vurderingen om noe er "urimeleg eller uturvande" skal det legges vekt på hva som er "teknisk og økonomisk mogeleg", for å avgrense eller forhindre ulempen.

I vurderingen om noe er "teknisk eller økonomisk mogeleg" skal det sees ut fra en objektiv norm, slik at vedkommendes økonomiske tilstand skal ikke hensyntas.

Ved eventuell løsning på irritasjonsmomentet, måtte pergolaen enten rekonstrueres eller fjernes helt. Det å rekonstruere pergolaen lavere, vil trolig kreve hjelp av håndverkere og være økonomisk belastende. Å fjerne den helt vil nok kreve en mindre økonomisk belastning, kanskje man kunne til og med gjort det selv. Likevel er det urimelig å kreve at AT fjerner hele pergolaen bare på grunn av at ME ikke får ettermiddagssol. Dette trekker i retning av at det ikke er noe rimelig teknisk eller økonomisk mulig løsning på irritasjonsmomentet.

Videre i gl. § 2 tredje ledd, følger det at ved vurderingen om noe er "urimeleg" skal det legges vekt på hva som er "venteleg etter tilhøva på staden" og om tiltaket er verre enn det som "plar fylgjar av vanleg" bruk på slike steder.

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden viser til at ulempene må være forutseende i forhold til område, og om den eventuelle bruken er særlig verre enn vanlig bruk på slike områder.

Høyesterett har i Rt. 2006 s. 486 (Gardemoen) avsnitt 50, uttalt at spørsmålet om "ventelig" knyttes i praksis "til spørsmålet om tidsprioritet". En skal i vurderingen se om det på tidspunktet naboeiendommen ble etablert, var "ventelig at eiendommen ville bli utsatt for ulempen".

Vurderingen konkretiseres videre i Rt. 2006 s. 1193 (Bodø-dommen) på s. 1201, at vurderingen av venetlighets-kriteriet, skal gjøres fra "en objektiv bedømmelse" av tiltaket på det tidspunktet vedkommende huseier etablerte seg i området.

Av faktum vet vi at ME flyttet til strøket i 2018, mens AT flyttet i 2020.

Det at ME etablerte seg først og pergolaen ble etablert siden, trekker i retning av at ME ikke kunne forutsett konstruksjonen.

Likevel kan en stille seg spørsmålet om en pergola er så uvanlig at det ikke kan forventes at naboer konstruerer slike bebyggelser. Nå til dags er ikke pergolaer så uvanlig. Samtidig følger det

Commented [TF33]: Fint at studenten går rett på vilkårene i lovbestemmelsen, og samtidig presiserer at vilkårene er kumulative.

Commented [TF34]: Det virker språklig sett litt kunstig å bruke "er til" som et eget vilkår. Mer naturlig kanskje å vise til at tiltaket "er til skade eller ulempe", og deretter skrive at dette innebærer et krav om årsakssammenheng mellom tiltaket og skaden/ulempen.

Commented [TF35]: Språklig pirk - man "fremmer" et krav, ikke en skade. Skriv heller f.eks. "Plasseringen av pergolaen har ikke ført til noen skader på naboeiendommen. Ved at pergolaen skygger for solen fremstår den mer som et irritasjonsmoment og en ulempe for naboen."

Commented [TF36]: God drøftelse.

Commented [TF37]: Riktig utgangspunkt for tolkningen - lovens ordlyd.

Commented [TF38]: Veldig bra bruk av relevant rettspraksis.

av faktum av nabolaget består av store tomter. Det er urimelig å anta at naboen skal ha en stor eiendom uten å utnytte den til nye konstruksjoner.

Store tomter, kan også gi inntrykk av et litt finere nabolag, hvor folk gjerne har litt mer penger til overs. Dette trekker i retning av at konstruksjonen av pergolaen var ventelig.

Likevel er det etablert en sikkerhetsventil i gl. § 2 fjerde ledd, som viser til at selv om noe er "ventelig" etter tredje ledd, kan det regnes som urimelig om det "fører til ei monaleg forverring av brukstilhøva" og at dette "berre eller i særlig grad" har rammet en "avgrensa krins av personer".

En alminnelig språklig forståelse viser til at selv om ulempene var påregnelige, kan det regnes som urimelig om tiltaket er verre en ulempene som vanligvis skjer i slike områder.

Høyesterett uttaler i Rt. 2002 s. 1080 at det selv om disse vilkårene er oppfylt, vil det bero på en konkret vurdering. Dermed er det ikke satt en generell tålegrense til gl. § 2 fjerde ledd, tålegrensen må fastsettes konkret til hver vurdering. Likevel er det sagt at det er satt en "forholdsvis høy tålegrense", som ligger en "et stykke under den alminnelige tålegrensen som følger av tredje ledd", jf. Rt. 2002 s. 1080 på side 1090.

I en annen dom som omhandlet en ekspropriasjonsvurdering, uttalte Høyesterett i Rt. 1996 s. 232 (Malvik-dommen) på side 239 at "berre eller i særlig grad" viser til at det må foretas en sammenligning av forverringen til den utsatte nabos eiendom og forverringen for den andre eiendommen på staden.

Av faktum følger det at pergolaen kun skygger for ettermiddagssolen. Det vil si at det tiden utenfor ettermiddagen får ME sol på eiendommen sin. Hadde pergolaen gjort at ME ikke fikk sol på einendommen sin i det hele tatt, hadde dette vektet mer. Det trekker i retning av pergonaalen ikke er tilstrekkelig urimelig.

Likevel er dette tidspunktet da en gjerne ønsker sol på eiendommen sin. Med tanke på jobb, er dette tidspunktet kanskje også det eneste tidspunktet ME har mulighet til å nyte solen. Dette trekker i retning av at pergolaen er urimelig.

Samlet sett vil momentet om at solen treffer eiendommen utenom ettermiddagstid vektlegges mest, til tross for at det er i dette tidspunktet man kanskje ønsker sol. Selv om det er en forverring av solforholdene etter konstruksjonen av pergolaen, er det ikke tilstrekkelig til å kreve den fjernet eller omkonstruert.

Pergolaen er ikke tilstrekkelig til ulempe til at den må rekonstrueres eller fjernes helt.

Spørsmål 2:

Oppgavens overordnede spørsmål er om hekken AT har satt opp og sønnen deres fotballspill krenker naboretten til ME.

Opgavens retteslige grunnlag er grannelova §§ 2 og 3.

Drøftelse fra forrige oppgave vil benyttes i vurderingen av denne oppgaven. Høyde på hekken vil diskuteres først.

Det følger av gl. § 3 at "hekk som er lågere enn 2 meter" ikke er ulovlig etter denne paragrafen.

Commented [TF39]: Studenten viser selvstendig og gjør en samlet, skjønnsmessig vurdering etter en fornuftig og god drøftelse av relevante momenter. En slik samlet tilnærming er noe som er helt riktig å gjøre når man skal vurdere om noe er "rimelig".

Commented [TF40]: Tydelig konklusjon er alltid bra!

Commented [TF41]: Fint.

Det følger ikke noe spesifikk lengde på hekken av faktum, men om hekken er høyere enn 2 meter kan EM kreve at hekken senkes til under tålegrensen.

Videre vil det vurderes om fotballspilling av ATs sønn overgår EMs tålegrense. Det følger av faktum at det ikke har oppstått en skade som resultat av sønnens lek. Likevel kan det oppfattes som en ulempe for EM.

Spørsmålet blir om ulempen fotballspillet bringer er "urimeleg eller uturvande", jf. gl. § 2 første ledd.

Commented [TF42]: Bra.

Det at barn spiller fotball i egen hage, kan ikke anses som verken "urimeleg eller uturvande". Saken blir annerledes når det plutselig kan fyke en fotball over hekken. Dette kan føre til både personskader og tingsskader. Det at hekken høy, gjør at det blir mindre ventelig at en ball plutselig kommer over, da en ikke har tilstrekkelig innsyn.

Det å nekte et barn å spille fotball i egen hage, vil være urimelig. Imidlertid kan en kreve at sønnen ikke spiller fotball i nærheten av grensen til EM. Da AT har en stor hage er det fullt mulig og et tiltak som trolig gir positiv effekt.

Commented [TF44]: Som over.

Det er samtidig "ventelig" at det vil lekes med fotball og andre leker i boligfelt på slike steder. At dette er et boligfelt med store hager trekker gjør det mer ventelig, jf. gl. § 2 tredje ledd.

ATs sønn kan flytte fotballspillingen vekk fra grensen til EM for å redusere/fjerne ulempen.

Er hekken høyere enn 2 meter, krenker den naboretten til ME, sønnens spill skaper en ulempe for ME. Likevel er det enkle tiltak som reduserer/fjerner ulmepesmomentet til under tålegrensen.

Hekken AT har satt opp og sønnen deres fotballspill krenker naboretten til ME.

Commented [TF45]: Her kan det se ut som studenten har fått dårlig tid, da drøftelsen er knapp og språket halter litt. Jeg tror imidlertid jeg forstår konklusjonen og begrunnelsen, som er fornuftig.

Spørsmål 3: Har Mona opparbeidet seg bruksrett på stien over ATs eiendom.

Oppgavens overordnede problemstilling er om Mona har etablert bruksrett på stien over ATs eiendom.

Oppgavens rettslige utgangspunkt er hevdslova av 1966 (heretter hevdL.) § 7, mens oppgavens rettslige grunnlag er hevdL. §§ 2-6.

Det følger av hevdsl. § 7 at den som "bruker" tingen som om han var "bruksrettshavar" hevder bruksrett. Bestemmelsens annet ledd, viser at §§ 2-6 gjleder for § 7 også.

HevdL. §§ 2-6 stiller opp tre kumulative vilkår som må innfris for at en kan hevde bruksrett. (i) at en må bruke retten "som sin egen" i "20 år" sammenhengende, jf. hevdL. § 2, (ii) en må være i god tro om at en selv har rett til å bruke tingen og (iii) det må være tålt bruk fra eieren av eiendommen.

Commented [TF46]: Studenten viser nok en gang god juridisk metode, og tar riktige og gode utgangspunkt i lovens ordlyd, med en tydelig problemstilling.

I vår sak er faktum taust om Mona bruker stien vel vitende om at hun ikke har rett til dette, slik at det må legges til grunn at hun var ved god tro da hun brukte stien.

Commented [TF47]: God tro eller ikke er viktig, så fint at studenten legger dette til grunn i mangelen av andre opplysninger.

Ved vurderingen ved tålt bruk, kommer det tydelig frem av faktum Mona brukte stien uten å bli stanset helt til AT flyttet dit. Da satt AT opp skilt om forbud mot å bruke stein så fort de flyttet dit. Dette viser at det ikke har vært en tålt bruk fra ATs side.

I siste vilkår om at bruken må ha var i 20 år, er det klart at Mona maks har benyttet seg av stien fra 2018, slik at tidsvilkåret for bruksrett ikke er innvilget.

Commented [TF48]: "Innvilget" blir feil - skriv heller "ikke er oppfytt."

Mona har ikke etablert bruksrett på stien over ATs eiendom.

Spørsmål 4: Krenker ATs hund MEs naborett.

Den overordnede problemstillingen er om ATs hund krenker MEs naborett. Jeg viser til tidligere drøftelser av gl. § 2 ved vurderingen av dette spørsmålet.

Spørsmålet er hundeholdet til AT er "urimeleg eller uturvande" til "ulempe eller skade" for EM.

Det følger av Gardemon-dommen at støy også omfattes som ulemper etter gl. § 2.

Av faktum vet vi at plagene EM utsettes for kommer av at hunden bjeffer på forbipasserende og bjeffer om natten, slik at Mona sliter med søvn.

Når det kommer til tekniske mulige løsninger for å avgrense eller hindre ulempe, jf. gl. § 2 annet ledd. Er det lite som kan gjøres for å forhindre hunden å bjeffe på forbipasserende. En kunne mulig trent opp hunden bedre slik at den sluttet å bjeffe på forbipasserende, men dette er ikke nødvendigvis "teknisk mogeleg".

Når det kommer til bjeffingen om natten er finnes det tiltak som kan forhindre dette. Det enkleste hadde vært å ta hunden inn om natten. Dette er et tiltak som er "teknisk mogeleg" og ikke er "økonomisk" belastende.

I når det komme til ventelighetsvurderingen, er det klart ventelig at familier i boligfelt anskaffer seg en hund. Dette er verken urimelig eller usannsynlig. Da det er ventelig med hunder i slike områder, er konsekvensen av for eksempel bjeffing også ventelig.

I Gardemoen-dommen avsnitt 95, viser Høyesterett at "er ulempen ventelig, må man over en svært høy tålegrense før den kan bli ansetts om urimelig".

Tilfellene hvor hunden bjeffer på forbipasserende, skaper for det første uro, men kan også være truende eller farlig for både barn eller voksne. Ettersom faktum er taus om ulempen oppfattes farlig, kan dermed kan det ikke anses urimelig.

Tilfelle hvor hunden bjeffer om natten er annerledes. Det er kanskje ventelig at en medfølgende konsekvens av hundehold er noe bråk om natten, likevel er det en tålegrense her også.

Det at bjeffingen forekommer på nattetid gir større konsekvenser enn om det ville vært på dagtid. Dette trekker i retning av at det er urimelig.

Tiltaket for å forhindre ulempen - å plassere hunden inne om natten - er også veldig "teknisk mogeleg".

EM kan kreve slutt at bjeffingen på nattetid, men ikke kreve slutt på bjeffing på forbipasserende.

Tidsnød..

Commented [TF49]: Bra - rett på det relevante momentet, altså om dette skaper for mye "støy".

Commented [TF50]: Studenten er innoen mange relevante momenter her, og skriver mye fornuftig og treffende. Konklusjonen er også fornuftig - det er forskjell på bjeffing på nattetid, som kan begrenses ved enkle midler (holde hunden inne), og bjeffing på forbipasserende. Så lenge det ikke er farlig og hunden ikke kommer utenfor eiers eiendom, så må dette aksepteres av naboene.

Commented [TF51]: Forståelig, og bør uansett ikke trekkes for dårlig tid på slutten her, siden momentene og drøftelsen også her er såpass treffende. Alt i alt i en solid besvarelse og en vel fortjent A.